

1960 *Divadlo Pantomim* zal. prof. JAMU Jiřina Ryšánková. Přední herci Kaj Kostelník, Zd. Švehla, Zd. Turba, Zoja Mikotová (později odb. as. JAMU a r. souborů pantomimy neslyšících), V. Waldhansová, P. Boria. 1963 na JH Lidi kolem Davida, zahraniční reprezentace (viz). Spolupracoval V. Müller a Fr. Vach-Kolesnikov. Na ně volně navázala 1981 *Pantomima SI* (Ústřední soubor neslyšících), ved. J. Zemánek, spolupráce K. Kostelník, např. Ideální společnost, Dynamické systémy, Struktura hmoty, 1985 Japonsko s pořadem Říkadla, kostýmy Z. Mikotová. 1988 na X. mezinárodním festivalu pantomimy neslyšících v Brně nejvyšší ocenění, Cena J. G. Debauraa za Pohanský rok (MF pořádán od 1970, 1973-2000 většinou bienále), výtvarná spolupráce J. Elška a Zd. Netopil, profes. scénograf J. Konečný. Účast na řadě mezinárodních festivalů např. ve Španělsku a Německu, Monte Carlu, turné po Bulharsku, Polsku, Bělorusku, Itálii, Rakousku, Norsku a USA ad. Aktivní i 2000.

1976-1989 festival Akademické Brno, přehlídka vysokoškolského divadla, často netradičního, inspirativní.

Dětské studio Divadla na provázku (DNP, jako Divadlo Husa na provázku zal. v sezoně 1967/1968 na amatérské bázi, sdružilo absolventy a studenty JAMU i amatéry, profesionalizace 1972), od 1975 vedl a r. Zd. Pospíšil, 1976 Nikolka, nejznámější 1979 Bramborový den (Fr. Brüstl). Po Pospíšilově emigraci obnova 1982, nejvýraznější Hra na Indiány, r. P. Osolobě (odtud většina členů pozdějšího Ochotnického kroužku).

Poetika DNP mj. velkou inspirací pro mladá autorská brněnská amatérská divadla 2. pol. 70. a 80. let. Konec 70.-80. let *Cylindr*, autorské divadlo, r. P. Vašíček, 1986 monodrama Myši Natálie Mooshaberové (Fuks). 1978-1983 inscenace poezie v *M-dílně OKVS* Brno I v Leitnerově ul., drgie a r. Z. Vrba (pseudonym Zbyňka Srby, v 90. letech šéfa činohry ND v Brně), jh. např. I. Bittová (DNP). *Malé divadýlko*, ved. osobnosti L. Sigmund, Sl. Janoušek. 1981 *DP Tak-tak*, Lyrické agrese, drgie a r. Zd. Petrželka, později pseudonym J. A. Pitínský. 1981-1983 *Vadidlo* z gymnázia Elgartova, polemika s poetikou DNP. 1983-1985 *DP Nepojízdná housenka*, r. M. Lopatka, h. A. Bergman, I. Klestilová (později Volánková, Hadivadlo), 1983 Horování (Hora), 1984 Pádové otázky (Biebl), 1985 Mezi peřinami, povídky a stratosférou (Holub). 1986 navazuje *DP Nehouse*, r. A. Bergman, Pivorumba (Mikulášek). 1985-1991 v Šelepově ulici *Ochotnický kroužek*, r. J. A. Pitínský, drgie P. Osolobě, hudba M. Dohnal, např. 1985 Amerika (Kafka), 1987 Ananas, 1988 Matka, 1989-1990 Minimální okolí mrazícího boxu. Do alternativního divadla vnesl novou poetiku, tzv. divadelní postmodernismus, prvky thrilleru a morbidity. V Šelepově 1985-1989 také *Elipsa*, vedená J. Špalkem, M. Růžičkou ad. *C divadlo*, vedené J. Haidlerem. Většina z uvedených se později profesionalizovala. 1985-1990 *DS Dráček* ve vojenském klubu v Šumavské ulici, především pohádky pro děti, úspěšný v ASUT.

1987 volně na Skřivany navázalo divadlo *Pro100r* s r. Akramem Staňkem, 1996 Pomsta ruské sirotky (Rousseau), s ní 1997 hostování ve Venezuele. I v 90. letech hráli stále ve sklepních prostorách Divadla Husa na provázku. Pro100r 2001 Nadsamec (Jarry).

Od 1991 *Studio Dům*, ved. a r. E. Tálská (r. DNP), dětský soubor a studio mladých vedené profesionály, návaznost na Dětské studio DNP. Inscenace ve starých neobydlených domech, pouliční divadlo, divadlo poezie, častá práce s loutkou. Studio Dům 2001 Horké spaní.

V pol. 90. let se vydělila *D-Dílňa Studia Dům*, vedená P. Dombrovskou, inscenace poezie i LD, účast na WP, ŠP, LCH, JH. Souběžně J. Daněk, výtvarník a performer, umění akce, happeningy, neodadaistické tendence, spolupráce s Ochotnickým kroužkem, HaDivadlem, Kabinetem múz.

Nejstarší a nejznámější *DDS PIRKO* (Pionýrský rozhlasový kolektiv) vznikl 1949 při DPM v Lužánkách po Dismanově vzoru,

zal. VI. Simonov a Mir. Nejezchleb. Od poč. 60. let pod vedením J. Delongové (jedna ze zakladatelských osobností české dramatické výchovy) vzestup, postupně několik kolektivů podle věku. (Odboží v 70. letech z odrostlých členů Kolektiv (mladých) vedený J. Svozilem, autorské divadlo.) Kromě divadla také práce s přednsem, recitační inscenace. Úspěchy na přehlídkách a řadě zahraničních festivalů. První český soubor, který navštívil Arménii (70. léta). Odtud profes. herci, např. Pavel Kříž, Radim Fiala, Dita Kaplano-

67 / Studio Dům, Eva Tálská: *Odpady*, 1. část *Stárnutí*, 1999.

vá, Matěj Růžicka ad. Bývalá členka souboru R. Putakiudová zal. dle vzoru Pirka DDS Populo v Řecku. Za působení J. Delongové vzniklo v DPM v 2. pol. 80. let první Středisko dramatické výchovy u nás. S. Macková, roz. Delongová, a D. Svozilová, od dětství členky Pirko, od zač. 80. let pracovnice DPM, poté DDM Lužánky, kde vedly DDS a spoluzaložily Středisko dramatické výchovy. Podílely se na zal. Ateliéru dramatické výchovy JAMU zač. 90. let. V DDM Lužánky v 90. letech DDS Brnkadla, ved. P. Rychecká, 1999 Tajemné přátelství, Brigitina svatba, Švanda, 2001 Psi srdce (Bulgakov). *Kočkodani* 2000 Výročí.

Přeměny malých DS: v 80. letech zal. *Studio v klubu* (při Klubu školství a vědy Bedřicha Václavka), přemístilo se do DDM jako *Studio na dlažbě*, přejmenováno na *Divadlo na dlažbě*, různé styly, střídali se vedoucí, zaniklo 1994, 1999 obnoveno jako hudební divadlo, Nebe na zemi, semaforové hry, 2000 většina členů přešla do divadla *Fénix*. Zatímco v 80. letech město regionem zdařilého experimentálního divadla, poč. 90. let stagnace, starší kolektivy většinou přestaly vyvíjet aktivitu, nebo se rozešly. Od počátku 90. let (?) *S. D. A.* (Sdružení divadelních aktivit), ved. I. Samotný, inscenace a dílny (neverbální, pantomimické, indické divadlo apod.). V 90. letech *DDS Domino* při Soukromé MŠ a ZŠ Rozmarýnová, ved. Nika Štěpánková. Od 1993 *Alibüstické dyvadlo*. 1993 *Bethel*, vysokoškolský soubor podporovaný Bratrskou jednotou baptistů, zejména biblické náměty. Od 1994 *Skleněná louka* - neformální sdružení brněnských umělců. V 90. letech o. s. *Arwen, Tohočasu-Bezpečí*, 2000 Sadokramle aneb Kolíková story (kolektiv), *Sdružení Coolture*, *Divadelní spolek Brno*, *Divadelní spolek z vlastní TYQE*, *Divadlo proměn*, *Kabaretík Červený motýl*, *Krysař*, *taneční divadlo Mimi fortunae*. *Divadelní studio „V“*, 2001 Pravda o stvoření světa (Glozarová, Kuba) a husovické *Divadlo In flagranti*. Divadelní aktivita i na několika jazykově orientovaných (angličtina, francouzština, španělština) středních školách. 1997 *studenti Ústavu klasických studií FFMU*, Mostellaria (Plautus), r. D. Drozd, J. Vašková. 2000 aktivní *DS Trosky*, *Studio HUNAPRO*, *Divadelní studio Dialog*, 2001 Příběh o lásce (Nezval, Kudličková), *Divadlo V negližé*, 2001 Melancholicky (Fišerová), *Divadlo*